

Otázka: Extremismus

Předmět: ZSV/Sociologie

Přidal(a): radek199

1. Definice extremismu

Problematika extremismu je stále aktuální, média ji velmi citlivě sledují. Extremismus je samozřejmě problémem nejen naší země, ale je problémem celosvětovým. Projevuje se jak ve vnitrostátním, tak i v mezinárodním hledisku.

Následky extremistických jednání jsou často velmi fatální, a to určuje vysokou společenskou nebezpečnost tohoto jevu.

Extremismus je nutno považovat za jev historicky starý. Problém dobývání cizího území, podrobování si jiných národů, poroba celých skupin lidí, náboženské války a náboženská netolerance a rasismus provází lidstvo celým jeho vývojem.

Slovo „extrém“ pochází z latiny a jeho význam je „nejvzdálenější“ nebo „nejkrajnější“.

Termín extremismus použila poprvé německá vláda v roce 1972, a to v souvislosti s označením některých teroristických aktivit skupiny RAF.

Co je to extremismus? Jednoznačná definice neexistuje. Obecně lze říci, že extremismus je termín, jímž bývají označovány jednání, ideologie či skupiny mimo hlavní proud společnosti, kterým je připisováno porušování či neuznávání základních etických, právních a jiných důležitých společenských standardů, zejména ve spojení s verbální nebo fyzickou agresivitou, násilím nebo hrozbou násilí, historickým revizionismem, sociální demagogií, motivované zejména rasovou, národnostní, náboženskou, třídní nebo jinou sociální nenávisť.

Ministerstvo vnitra ČR využívá ve své koncepční činnosti tuto pracovní definici: Pojem extremismus jsou označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují

z ústavních, zákonných norem, vyznačující se prvky netolerance, a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku.

Mezi tyto principy patří:

- úcta k právům a svobodám člověka a občana (čl. 1 Ústavy),
- svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát (čl. 1 Ústavy),
- nezměnitelnost podstatných náležitostí demokratického právního státu (čl. 9 odst. 2 Ústavy),
- svrchovanost lidu (čl. 2 Ústavy),
- volná soutěž politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů (čl. 5 Ústavy),
- ochrana menšin při rozhodování většiny (čl. 6 Ústavy),
- svoboda a rovnost lidí v důstojnosti a právech, nezadatelnost, nezcizitelnost, nepromlčitelnost a nezrušitelnost základních práv a svobod bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národního a sociálního původu, příslušnosti k národnosti nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení (čl. 1, čl. 3 Listiny základních práv a svobod).

V rovině sociologické a kriminologické lze extremismus vymezit jako souhrn určitých sociálně patologických jevů vytvářených více či méně organizovanými skupinami osob a příznivci těchto skupin, s dominujícím odmítáním základních hodnot, norem a způsobů chování platných v aktuální společnosti.

Z policejního hlediska (původně jde o definici vypracovanou Bezpečnostní informační službou) se extremismem rozumí verbální, grafické, násilné a jiné aktivity jednotlivců nebo skupin výrazně vybočujících z všeobecně uznávaných norem s výraznými prvky netolerantnosti, nesnášenlivosti a odmítavým postojem ke kompromisu, útočící na podstatu státu, život, zdraví nebo cizí majetek.

V politické teorii se extremismus obvykle chápe jako jakákoli ideologie nebo aktivita, která směřuje proti stávajícímu politickému systému jako takovému a klade si za cíl jeho likvidaci a následné nahrazení vlastní alternativou. O této alternativě se většinou předpokládá, že bude nedemokratická, diktátorská a že bude porušovat lidská práva.

2. Mezinárodněprávní souvislosti ochrany před extremismem

Obecně zde musíme zmínit základní obecně známé instituty ochrany lidských práv. Především je třeba zmínit problematiku aktivit Organizace spojených národů, a to zejména její dokumenty, mezi něž řadíme:

- Chartu OSN (č. 30/1947Sb.),
- Všeobecnou deklaraci lidských práv,
- Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (č. 120/1976 Sb.),
- Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech (č. 169/1991 Sb.),
- Úmluvu o zabránění a trestání zločinů genocidia (č. 32/1955 Sb.),
- Mezinárodní úmluvu o odstranění všech forem rasové diskriminace (č. 95/1974 Sb.),
- Úmluvu proti mučení a jinému nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (č. 143/1988 Sb.),
- Deklaraci OSN o právech osob příslušejících k národnostním, etnickým, náboženským a jazykovým menšinám.

Nelze opomenout ani významnou činnost Rady Evropy, která zdůrazňuje nutnost ochrany lidských práv. Vedle Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.) je třeba zmínit i Rámcovou úmluvu o ochraně národnostních menšin (č. 96/1998 Sb.) a Úmluvu o nepromlčitelnosti válečných zločinů a zločinů proti lidskosti (č. 53/1974 Sb.). Pro Českou republiku, jako členskou zemi Evropské unie, má pak velký význam také Směrnice Rady Evropské unie č. 2000/43/EC ze dne 29. 6. 2000 provádějící zásadu rovného zacházení s osobami bez ohledu na rasový nebo etnický původ.

3. Příčiny extremismu

Charakteristickým znakem každé společnosti je různorodost spektra jejích názorů a postojů. Na rozdíl od „běžného občana“ se však určitá část společnosti přiklání k extrémně idealistickým až radikálním postojům a tyto extrémní postoje se snaží více či méně razantně prosazovat. K radikálním postojům a k nárůstu extremistických projevů dochází za určitých společenských podmínek, z nichž za nejvýznamnější lze označit nárůst zločinnosti, zvýšení počtu asociálních osob, zvýšenou migraci a snížení prestiže státního aparátu.

Ke vzniku extremistických postojů vedou zavádějící a nepodložené informace a nedostatek sociálního přijetí ze strany blízkých osob. Názorovou hladinu ovlivňují také v každém historickém období vědecké objevy. To, jak negativně na dlouhá období dokáží ovlivnit postoje lidí, lze prokázat na několika příkladech z historie fyzické antropologie. Za všechny lze uvést americké vědce Agassize a Mortona, kteří se neblaze podepsali na vytvoření dnes již zcela nepřijatelného obrazu černochoů jako rasy, která díky menším rozumovým schopnostem a „dětinskosti“ není schopna konkurovat bílým lidem.

Přitažlivost extremistického chování pro určitý typ členů společnosti spočívá také v tom, že členové extremistické skupiny pevným lpěním na svém názoru mohou na svou stranu strhávat váhající jedince bez vlastního pevného hodnotového rámce.

Na přiklonění se k extremistickým názorům má značný vliv i nezaměstnanost. Lidé, kteří ztratí práci a dlouhodobě ji nenaleznou (nebo nechtějí najít), se dostávají do ekonomických, společenských i individuálních potíží. Lidé bez práce se ocitají ve zvláštním společenském vakuu. Pokud byli doposud zaměstnaní, jsou zvyklí na určitý časový harmonogram, zvyklí na určitou hmotnou úroveň a samozřejmě také na společenské kontakty. To vše jim po ztrátě zaměstnání chybí. Je nutné hledat způsoby, jak výpadek z pracovního procesu nahradit. Ideální je hledání nové práce, hledání možností rekvalifikací apod. Ztráta zaměstnání je frustrující záležitostí, lidé často rezignují, mají pocit, že selhali. Nezaměstnanost se tak stává psychickou zátěží a nahrává tak i extremistickým postojům a názorům.

Všude tam, kde se lidé dostávají do svízelných situací, které jsou umocněny zkresleným vnímáním reality, je připravena půda pro extremismus. Nerovnoměrné rozdělení bohatství ve společnosti bylo vždy terčem společenské kritiky a extremismus nabízí snadná a jednoduchá řešení. O tom, že těmto „řešením“ naslouchá vcelku početná skupina, zejména mladých lidí bez práce, svědčí činnost hnutí a stran typu Dělnické strany sociální spravedlnosti. A právě část mladých lidí může hledat vysvětlení svých potíží v inklinaci k extremismu. Tyto postoje pomáhají udržet vnitřní integritu, pomáhají zahánět myšlenky o vlastní nedostatečnosti, účast v extremistických skupinách naplňuje čas a dává mu jakýsi smysl.

Extremismus je přímo závislý na uspořádání a stavu společnosti, v níž se projevuje, a je přímou reakcí na případné narůstající rozpory ve společnosti.

Demokratická společnost nemá dostatek mechanismů, aby se ubránila všemu, co jí škodí. Pokud by takové mechanismy měla, přestala by být demokracií a stala by se diktaturou. Z tohoto pohledu je extremismus jakési nutné zlo, se kterým se každá demokratická společnost musí neustále vyrovnávat.

Pro prevenci extremismu je důležité znát základní charakteristiky členů extremistických hnutí a skupin. Obecně lze uvést tento výčet:

- Většina extremistů - členů a příznivců extremistických hnutí - jsou mladí lidé.
- Vůdčí osobnosti extremistických hnutí jsou lidé vyznačující se sklonem k mesiášství, megalomanii.
- Řadoví členové a příznivci hnutí se rekrutují v převážné míře z mladých lidí, kteří se dostali shodou okolností na okraj společnosti především z důvodu ztráty zaměstnání, rodinného zázemí, jde o přistěhovalce, etnické či jiné menšiny.
- Nejrizikovější skupinou je mládež - nespokojuje ji strach o majetek a prosperitu rodiny, svým věkem přirozeně směřuje k radikalismu v řešení chyb a nedostatků společnosti, které velmi citlivě vnímá.
- Mladým lidem vyhovuje černobílé vidění světa a koncentrace problémů do jednoduchých hesel, hledání nepřítele, který je za všechno zodpovědný, řešení situace řešením úkolů stanovených „někým“.
- Věk sám o sobě není dostačujícím důvodem náležením mladých lidí k extremistickým hnutím.
- Nezralý mladý člověk, hledající jednoduchá řešení, snadno podléhá vlivu demagogů, kteří mu „černobílé“ vidění světa předkládají a nabízejí mu, aby se účastnil řešení věcí agresivními akcemi.
- Současnost je vnímána jako bezperspektivní a příznivci extremistických hnutí v ní nevidí místo pro seberealizaci.

4. Dělení extremismu

Dělení extremismu není zcela jednoznačné, přesto se většinou vychází z následujícího dělení:

- levicový extremismus,
- pravicový extremismus (spolu s levicovým jsou někdy označovány jako politický extremismus, na rozdíl od níže vyjmenovaných nepolitických extremismů),
- náboženský extremismus,
- ekologický extremismus,
- národnostní (regionalistický) extremismus,
- extremismus středu (dle novějších názorů).

Levicový extremismus – stojí v opozici proti pravicovému extremismu hlavně z důvodu jeho rasové nesnášenlivosti. Předpokládá, že člověk je sám o sobě dobrý, ale je deformován zkaženou společností. Ultralevice vychází především z hesla francouzských revolucionářů „Liberté, égalité, fraternité“ (volnost, rovnost, bratrství). Příznivci levicového extremismu se pokoušejí o vytvoření společnosti, v níž by panovala naprostá rovnost mezi jejími členy, byly by vytvořeny vzájemné harmonické vztahy založené na principu dobré vůle a obětavosti. K vytvoření této společnosti chtějí dojít likvidací starého hierarchického uspořádání společnosti (odstranění ekonomických rozdílů a nerovností ve společnosti). Levicový extremismus je představován skupinami nejrůznějších ideologií – od „tradičních“ anarchistů přes stoupence trockistických a socialistických myšlenek až po stoupence maoismu a stalinismu. Některé ultralevicové skupiny se nezříkají ani teroristických metod.

Pravicový extremismus – jeho základním východiskem je rasismus, projevující se jako přesvědčení o biologické výjimečnosti a převaze bílého etnika. Argumentem jsou rasově-antropologické teorie poloviny minulého století, z nichž čerpali ideologové Třetí říše. Nejhorším zločinem je podle pravicových extremistů míšení bílé rasy s ostatními. Nejmilitantnější rasisté vidí nutnost vypuknutí „rasové svaté války“ – RAHOWA – jako rozhodujícího boje bílé rasy za přežití. Nejtypičtějším formami pravicového extremismu jsou rasismus, antisemitismus a s jistými modifikacemi fašismus, neofašismus, nacismus a neonacismus. Cílem pravicových hnutí je vítězství, které umožní vytvoření nové společnosti. Způsoby, jakými k těmto ideálům chtějí dojít, jsou různé od našeho dobrovolného přijetí jejich „správných“ myšlenek, přes boj proti nepřátelům až k tomu nejhoršímu způsobu – k vyhlazovacím válkám.

Náboženský extremismus – v souvislosti s ním hovoříme zejména o činnosti náboženských sekt. Je to zejména proto, že zde můžeme hovořit o určitém riziku pro mládež, která je ochotna naslouchat jejich manipulačním technikám. Mladí lidé často hledají orientaci ve světě, který se jim zdá složitý a komplikovaný. Ve výběru možností, jak se s realitou vyrovnávat, je i přirozená tendence člověka hledat spravedlnost a návod řešení problémů v nadpřirozených silách. Sekty u těchto jedinců zneužívají životní nezkušenosti a citu pro religiozitu.

Ekologický extremismus – používá se jako označení pro extremismus s vazbou na environmentální témata. Zpravidla je vázán k myšlence boje za ekologii, resp. za životní prostředí a přírodu či alespoň za jejich součásti, např. zvířata. Již od počátku své existence se část představitelů ekologického extremismu uchýlovala k přímým akcím a občanské neposlušnosti. Aktéři této činnosti sice zpravidla překračují platnou legislativu, avšak zdůrazňují nenásilnou dimenzi svých akcí, popř. alespoň absenci násilí vůči lidem a živým tvorům. Nejčastějšími metodami přímých akcí jsou blokády (např. velrybářských lodí, komunikací,

staveb letišť, jaderných elektráren apod.), obsazování průmyslových podniků (které podle zelených poškozovaly životní prostředí) či státních úřadů, nekonformní pouliční protesty, přivazování se k ohroženým objektům či komunikacím k nim apod. Nenásilné přímé akce realizuje řada etablovaných nevládních environmentálních organizací včetně zřejmě nejznámější organizace Greenpeace.

Národnostní extremismus - někdy bývá vědci označován spíše jako etnický extremismus, jeho projevy nejsou moc časté.

Extremismus středu - lze sem zařadit většinu osob, které se odlišují od pravicových extremistických skupin. Můžeme je označit za pravicové populisty, u kterých je poznávacím znamením zaměření na nacionalismus a na otázky spojené s odporem vůči migraci, zejména pak ve spojitosti s hrozbou islámu. Požadují přísnou imigrační politiku nebo uzavření hranic. V dnešní době vystupují zejména proti NATO a Evropské unii. Za extremisty středu je možno označit osoby, které nesouhlasí s vývojem kapitalismu, v němž roste role mezinárodního podnikání, velkých podniků a odborů, s konkurencí plynoucí z poklesu významu hranic, kterou považují za ohrožení domácího podnikání, z přítomnosti jiných národností, ras a etnik. Příznivci extremismu středu volají po izolaci republiky, žádají obnovení trestu smrti, preferují drobné podnikání, mají nesmiřitelný postoj ke kriminalitě a viditelnému porušování zákonů. Kombinují prvky radikalismu, autoritářství, nacionalismu a xenofobie. Pro své bezpečí vyžadují pevný řád, který se často vymyká koncepci právního státu, jehož normy porušují. Populisté se obvykle straní otevřeného rasismu, poukazují spíše na kulturní odlišnosti, sebe označují za nacionalisty. Neofašismus a neonacismus veřejně odsuzují.

5. Základní pojmy spojené s extremismem

Členění extremistických skupin:

- Skupiny, které usilují o realizaci vysoce ušlechtilých a humánních ideálů, ale způsobem, který v menší či větší míře narušuje zákon (např. militantní ekologové, odpůrci potratů apod.). Prosazují tedy humánní hodnoty nežádoucím způsobem.
- Příslušníci druhé skupiny se pokoušejí prosadit své představy o fungování společnosti, které odporují obecným normám morálky, humanity, způsobem, který jim umožňuje platný právní řád (např. volební vítězství NSDAP v roce 1933). Pokoušejí se „slušným“ způsobem prosadit „neslušné“ cíle.
- Příslušníci třetí skupiny se snaží o realizaci svých nelidských a protizákonných idejí

protizákonnými a nelidskými způsoby (např. teroristé apod.).

Fašismus – jde o vizi nových lidí spojených v totalitním státě, který prostupuje celou společnost. Vychází z politiky Benita Mussoliniho, zdůrazňuje kult vůdce, který ztělesňuje národ. Usiluje o řešení sociálních otázek, kapitalismus volné soutěže nahrazuje státem řízenou ekonomikou. Usiluje o vytváření korporativních organizací. Klerofašismem se pak nazývá spojení fašistického hnutí a fašistického státu s církví.

Nacismus – vychází z politiky německého nacionálně-socialistického hnutí v době od dvacátých do čtyřicátých let 20. století. Původní nacismus je charakteristický antiparlamentarismem, antiliberalismem, antibolševismem, antikapitalismem a antisemitismem. Prosazoval rasistickou doktrínu, údajně odůvodněný boj ras a princip výběru, rasovou jednotu, vůdcovský princip, úsilí o životní prostor. Na nacismus navázal po druhé světové válce neonacismus, který se pokouší rehabilitovat nacistické hnutí. Neonacisté zejména proklamují nadřazenost bílé rasy, vlastní národní identitu, usilují o white power hnutí, tj. hnutí bílé síly, o oživení rasových střetů.

Fundamentalismus – jako fundamentalistické označujeme seskupení, která se ve své základní orientaci a ve svém světě přesvědčení a víry odvolávají na definovaný a deklarovaný fundament.

Terorismus – extremistický směr, jehož prostředkem je teror, využívající jako prostředek nátlaku psychické nebo fyzické násilí, výhrůžky, vydírání, vytváření strachu a dalších forem násilí. Metodami terorismu jsou únosy, vydírání, zadržování rukojmí, pirátství, sabotáže, atentáty, pumové útoky, požáry, politické vraždy, únosy dopravních prostředků apod.

Sekta – početně malá, původem zejména náboženská skupina, konstituující se jako opozice vůči konvenční církvi nebo uznávané ideologii. Ze sociologického hlediska je sekta zvláštní typ uzavřené skupiny, která mívá vzhledem k dané společnosti marginální charakter, ale často provokuje konfliktní situace. Uzavřenost se projevuje jak tím, že sekta má vlastní systém hodnot a norem chování, které ostatní společnost nesdílí, tak tím, že přijímá nové členy jen za přesně daných podmínek. Protože je sekta postavena na ideologickém (resp. náboženském) základě, nejpřísnější vnitřní příkazy a zákazy souvisejí s identifikací s danou ideologií. Sekty mívají propracovány negativní sankce, které většinou vrcholí exkomunikací. Minimální podmínkou pro označení sekty je výskyt prvků vlastního „učení“ a jistá míra fanatismu členů skupiny.

Rasismus – projevuje se především jako přesvědčení o výjimečnosti, nadřazenosti, převaze bílého etnika. Bílá rasa stojí podle stoupců této ideologie na vrcholu vývoje lidstva a jejími nejdokonalějšími představiteli jsou árijci, především pak Germáni.

Xenofobie – jedná se o chování vyznačující se určitými obavami, strachem z cizinců a ze všeho cizího. Může se projevovat i nenávisť k lidem jiné národnosti, rasy. V současnosti při vzrůstající migraci obyvatelstva a čím dál větším prolínání kultur je to problém, který může tyto trendy výrazně komplikovat a přinášet konfliktní situace.

Antisemitismus – specifická „odnož“ rasově motivovaných útoků. Významným projevem je v současné době popírání holocaustu, vyhlašování hrozby možnosti vzniku „světovládného Židovstva“, dokládáné údajným vlivem Židů na ekonomický a politický život vyspělých zemí světa, jehož důsledkem bude zkáza „bílé rasy“.

Anarchismus – politické hnutí, které vyznává absolutní svobodu jedince a uplatňování jeho svobodné vůle. Popírá a bojuje proti všemu, co těmto ideálům brání, což je stát, autorita, disciplína, pořádek, povinnosti apod.

Nacionalismus – politický směr, který nadevše vyzdvihuje „národ“ a pokládá ho za základní společenský aparát. Klasickým příkladem nacionalismu byla ideologie Adolfa Hitlera.

Apartheid – politika odděleného vývoje ras. Tato snaha o zachování čistoty rasy byla donedávna preferována v J. A. R.

Fanatismus – osobní přesvědčení s vysokým stupněm identifikace, které je udržováno či sledováno se značnou intenzitou, stálostí a důsledností. Stále trvá neschopnost dialogu a kompromisu s jinými systémy a lidmi, proti kterým bojuje.

Divácké násilí – násilí páchané především fanoušky jednotlivých sportovních klubů na sportovních stadionech nebo cestou na nějakou sportovní akci. Tyto skupiny jinak nazýváme například Rowdies nebo Hooligans.

Squatting – obsazování opuštěných budov zejména mladými lidmi. Často spojeno s anarchismem nebo punkem.

6. Pravicové extremistické skupiny v ČR

Tyto skupiny v ČR můžeme rozdělit do dvou skupin:

- Neonacistická scéna - vesměs se jedná o White Power Skinheads („Bílá síla“). Jedná se o přívržence krajní pravice, kteří se odštěpili z původního hnutí skinheads a naprosto obrátili myšlenky původního hnutí. Jde o vysoce politicky aktivní skupinu, která hlásá rasovou nesnášenlivost, myšlenky nacismu a netoleranci. Jedním z idolů je například Rudolf Hess.

Na tuto scénu patří skupiny:

- Bohemia Hammer Skin (BHS) - otevřeně se hlásí k rasismu, antisemitismu a xenofobii. Svou ideologii hlásají jako myšlenku nacionálního socialismu a boje za deset slov: „My musíme chránit existenci našich lidí a budoucnost bílých dětí.“ Po nuceném ukončení své činnosti se organizace přejmenovala na Blood and Honour Division Bohemia.
- Blood and Honour Division Bohemia (BaHDB) - přebrala vůdčí roli neonacistických skinheadů v ČR po BHS. Rozdíly v ideologiích BHS a BaHDB jsou velmi jemné. Určuje je spíše tradice. BaHDB se otevřeně hlásí k německému nacismu, kdežto BHS kromě neonacistických idejí také částečně čerpají z amerického Ku-Klux Klanu. Poukaz na spojitost BaHDB s nacistickým Německem udává i samotný název, v překladu totiž znamená „Krev a čest“, což byl pokřik typický pro Hitlerjugend.
- Combat 18 - skupina původně vznikla jako součást hnutí BaH, v ČR je součástí BaHDB stále. Jedná se o nejradikálnější spojení členů skupiny BaHDB s cílem aktivně jednat. To znamená násilím prosadit své názory, kdy neváhají použít drastických metod.
- Národní odpor (NO) - v současnosti považováni za nejradikálnější a nejaktivnější. Jejich ideologií je nacionalismus na evropské úrovni. „Boj za bílou rasu“ přeměnili na „Boj za evropskou civilizaci“.
- Národní aliance (NA) - za prvořadý cíl považují transformaci ve zcela regulérní politickou stranu. Svým programem se zaměřují na mravní obrodu národa (především mládeže). Mimo zákon by postavili homosexualitu, která podle nich narušuje podstatu tradiční rodiny, a dále sexuální úchytky. Kritizují přehlížení prostituce a snah o legalizaci měkkých drog. V roce 2000 bylo sdružení Národní aliance rozpuštěno.
- White Arian Resistance (W.A.R.) - rasistické internacionální hnutí. Ideologicky se velmi podobá BHS.
- Bedford - hlásí se ideově k antisemitismu, rasismu a českému vlastenectví. Později se objevují prvky nacionalismu s motivem české husitské revoluce. Dnes již neexistují, přešli do Vlastenecké ligy.

- Nacionalistická scéna – oproti neonacismu není tak radikální. Jsou méně militantní a jejich nebezpečnost spočívá ve snazším zapojení do veřejného dění. Tak mohou mít větší vliv na společnost. Jedná se především o vlastenecké spolky s vysokým národním uvědoměním a patriotismem. Velkou měrou se na nacionalistické scéně podílejí tzv. kališníci. Jsou to převážně stoupenci hnutí skinheads, kteří odmítli propagaci a návaznost na neonacismus a otevřený rasismus. Hlavní prioritou je pro ně boj za vlast. Uznávají dobu husitství, proto také název kališníci.
- Vlastenecká liga (VL) – asi nejznámější skupina, podporoval ji i bývalý zpěvák skupiny Orlík Daniel Landa.
- Vlastenecká fronta (VF) – patří mezi nejagilnější radikální národovecké organizace u nás. V programu má omezení imigrace z neevropských zemí, odmítání multikulturalismu, je proti členství ČR v EU i NATO, proti registrovanému partnerství a požaduje obnovení trestu smrti.

7. **Levicové extremistické skupiny v ČR**

V ČR jde o spojení klasických anarchistů s tzv. autonomním hnutím, což je nedogmaticky a neideologicky orientované, zdánlivě apolitické hnutí, které zastává radikálně nonkonformní postoje vůči společnosti.

Příslušníci ultralevice se snaží o vytvoření společnosti, v níž by panovala úplná rovnost a mezi členy by byly vzájemné harmonické vztahy, založené na principu sounáležitosti, tolerance, dobré vůle a obětavosti. Jednotlivé skupiny spadající pod levicový extremismus mají odlišné záměry a snahy.

- Československá anarchistická federace (ČSAF) – Zaujímá přední postavení v levicové extremistické scéně. Známí jsou především bojem proti fašismu (neonacismu) a proti globalizaci.

- Anarchistický černý kříž (AČK) - v ČR je AČK přidružen k ČSAF. AČK zajišťuje právní pomoc stíhaným nebo vězněným aktivistům, sympatizantům anarchistického hnutí. Sami se označují za fond či kolektiv vytvořený k podpoře politických vězňů, především anarchistů, antifašistů, radikálních ekologů, ochránců zvířat a dalších stíhaných za jejich přesvědčení nebo politickou činnost.
- Antifašistická akce (AFA) - je známá pod zkratkou Antifa. Jde o sdružení regionálních skupin, které bojují ideologicky i fyzicky proti fašismu, nacionalismu, ultrapravicím, rasismu a dalším útlakům společenských, etnických a sexuálních menšin, které se snaží o své zrovnoprávnění v majoritní společnosti.
- Komunistický svaz mládeže (KSM) - je to nezávislá, dobrovolná mládežnická organizace, která vychází z učení Marxe, Engelse, Lenina a dalších významných myslitelů. Bojují za právo na bezplatné vzdělání pro každého, za práva mladých pracujících, podporu mladých rodin s dětmi, dostatek kvalitního a levného bydlení pro mladé a za aktivní ekologickou politiku.
- Skinheads Against Racial Prejudice (SHARP) - jsou považováni za odnož skinheads, která se v současné době nejvíce podobá jejich původní formě z Velké Británie. Distančují se od neonacistických a fašistických skinheadů.
- Red Skin (RASH) - název je odvozen od stylu jejich oblékání - červené bundy, kalhoty, šátky a jiné doplňky. Jsou považováni za nejradikálnější a nejmilitantnější levicově orientovanou odnož hnutí skinheads. Jejich orientace je extrémně levicová a z původního hnutí převzali kult síly a ten spojili s revolučním antifašismem a s myšlenkami klasických anarchistů.
- The Animal Liberation Front (ALF) - v současnosti nejnebezpečnější skupina militantních ekologů. Mnohdy tito extrémisté sahají i k násilí. Cílem jejich akcí jsou převážně laboratoře, kde se používají zvířata k pokusným účelům.
- Squatterři - jedná se zpravidla o mladé lidi, kteří obsazují většinou opuštěné domy. Jde u nich o snahu odpoutat se od vlivu rodičů a realizovat své představy o životě. Bývají útočištěm narkomanů a kriminálních živlů.
- Hnutí Punks - vzniklo jako reakce na neúspěch filozofie Hippies. Je spojováno s novým rockovým směrem. Mají kritický až anarchistický pohled na společnost. Používají heslo „No Future“ - „Žádná budoucnost“.

8. Náboženské sekty v ČR

Náboženských sekt v ČR je značné množství a jejich nebezpečnost je různá. Nejznámější jsou tyto sekty:

- Hnutí grálu – základ jeho učení spočívá v různých úrovních hmotnosti. V té nejnižší se nyní nacházíme. Vyšších úrovní dosáhneme novým poznáním a dobrou morálkou. Toto hnutí lze považovat za bezproblémové. Neuchyluje se ke kriminálním činům a rovněž působením na psychiku není destruktivní.
- Hnutí Haré Kršna – jeden ze směrů hinduismu. Hnutí zakládá farmy, ve kterých jsou stoupenci vedeni k jednoduchému až asketickému životu. Brzy se vstává, přes den tvrdá práce a velmi skromná strava. Silné uctívání Kršny může vést až k psychickému kolapsu. Negativně může působit i nedostatečná strava. Nebezpečí hrozí zejména dětem, které jsou izolovány od okolí.
- Imanuelité – zakladatelem je Jan Dietrich Dvorský – „Syn člověka“, Parsifal Imanuel. Přívrženci se zbavovali všech svých hmotných statků. Zcela izolováni v komunitách rozhodnutí zemřít. Je to jedna z nejnebezpečnějších sekt u nás. V sektě dochází k násilným trestným činům a psychická manipulace vede až k sebevraždě.
- Církev sjednocení – Moonovo hnutí – označuje se za celosvětové impérium Korejce Sun Myung Moona, který se považuje za mesiáše sjednocení. Podle tohoto učení je potíráno „biologické rodičovství“ patřící k satanskému systému. Pravými rodiči jsou Mesiáš Moon a jeho manželka. Tato sekta je typická silnou psychickou manipulací. Církev sjednocení disponuje značným majetkem, kterým se snaží ovlivňovat i různé politiky. Moon má mocenské ambice.
- Rodina – Božích dětí – podle tohoto hnutí probíhala revoluce i v sexuální oblasti. Jde o svéráznou nábožensky podloženou sexuální nauku. Komunity začaly např. praktikovat sex podle rozpisu, který určil vedoucí komunity. Nabídnutí vlastního těla k prostituci je stejnou „obětí“ jako byla smrt Ježíšova. Znepokojivé je vtahování nezletilých dětí do sexuálních aktivit. Děti ve věku 5 až 6 let by měly být seznamovány se sexuálními zážitky. Běžné v komunitě jsou pornokazety i s dětskou pornografií. Nebezpečí spočívá hlavně v ohrožení mravní výchovy mládeže.
- Satanismus – jedná se spíše o jev sociální patologie nebo psychopatologie. Satanisté mají jen málo společných rysů, nemají ani jednotnou posvátnou knihu ani vůdce. Jediné, co je spojuje, je protest a vzdor, který vyjadřují v podobě satana. Při vzývání satana se provádějí rituály včetně krvavých obětí. Nebezpečí je spatřováno v přerůstání „pubertálního satanismu“ v satanismus spojený s kriminálními delikty včetně deliktů násilných.
- Scientologická církev – vystupuje někdy jako náboženství, jindy nabízí své produkty jako nejmodernější vědecké objevy. Snaží se stát oficiální církví, zatím je především prosperující firmou. Činnost je založena na tzv. dianetice zabývající se psychoterapií a ve víře v tzv. thétany, duchovní bytosti, které sestoupily do hmoty (tedy i do každého z nás). Provádějí tzv. auditingy, jejichž pomocí se člověk může zbavit balastu. Dalším produktem je očišťovací program purif. Nebezpečí spočívá zejména v návyku na auditing, při kterém je záměrně vyhledáván stále nový a nový problém a je navozován strach ze

zhoršení psychického stavu. Auditovaní se tak dostávají do významné sociální izolace a navíc jsou ochotni za auditing vydat celé své jmění. Dále je nebezpečný průnik do firem, které postupně ovládnou.

- Svědkové Jehovovi – velmi blízké učení protestantismu. Charakteristickými rysy jsou fundamentální výklad bible a naprostá oddanost vůdci. Hnutí je zcela nekritické a ulpívá na autoritativním až absolutistickém vedení. Zákazy mohou až ohrozit život členů (např. zákaz krevní transfúze).

9. Fotbalové divácké násilí jako zvláštní druh extremismu

Jedná se o násilí, které je páčáno diváky sportovních utkání. Většinou je pod tímto pojmem rozuměno násilí fotbalových fanoušků, jež lze charakterizovat jako násilí, které je plánované, má opakovaný či manifestační charakter a je realizováno relativně ohraničenou skupinou osob (nejčastěji členy fotbalových gangů). Jednotícím znakem je sounáležitost s určitým klubem nebo národním týmem. S extremistickým chováním jej spojuje další nevhodné chování, jako jsou rasistické urážky, používání extremistické symboliky či chování ohrožující bezpečnost ostatních diváků, hráčů a rozhodčích.

Při snaze identifikovat jednotlivé skupiny fotbalových příznivců a v souvislosti s tím zjistit míru nebezpečnosti jejich chování lze vycházet ze základního členění na tři základní skupiny:

- Fotbalové diváky,
- Fotbalové fanoušky,
- Fotbalové chuligány (hooligans, rowdies)

Fotbaloví diváci jsou spíše pasivní pozorovatelé hry. Nejsou spjatí s klubem a fotbal je zajímavá jako podívaná s určitým dějem a výsledkem. Velmi často není pro samotná hra tak důležitá, chtějí se bavit a případně navazovat různé společenské kontakty.

Fotbalové fanoušci zpravidla mladí. Ke kopané jsou vázáni prostřednictvím oblíbeného mužstva či konkrétního oblíbeného hráče. Svou klubovou příslušnost dávají najevo především oblečením (dresy, klubové šály). Princip fandovství je založen na faktu, že při fotbalových zápasech vzniká určitý druh rivality založené na pocitu vlastní skupinové identity. Pro fanouška je již

charakteristické dělení na „MY“ (fanoušci klubu, dresu, barvy) a „ONI“ (fanoušci jiných klubů).

Fotbaloví chuligáni – tzv. „tvrdé jádro“. Jsou silně identifikováni s klubem. Jejich činnost je zaměřena na zážitek. Na fotbalové stadiony či do jejich okolí chodí s primárním cílem vyvolat konflikt či bitku s jinými obdobnými skupinami soupeřova týmu, s pořadatelskou službou či policií. Nejčastějším a nejběžněji užívaným názvem skupin fotbalových výtržníků je pojem chuligán. Toto označení má svůj původ v Anglii a je zřejmě použito podle jména irské zločinecké rodiny Hooligans. Obecně se toto označení používalo pro výtržníky, vandaly, drobné zloděje apod. Na fotbale jsou tímto názvem označeny skupiny militantně orientovaných „příznivců“ fotbalu. Část fotbalových fanoušků, zvláště patrné je to u organizovaných skupin, vidí svého nepřítele v celé společnosti. Chtějí se jí pomstít demolováním nejenom zařízení stadionů a jejich okolí, ale v podstatě všeho, co přijde partám do cesty. Tyto projevy násilí lze považovat za rituál s předem stanovenými pravidly za použití moderních prostředků komunikace. Bitky skupin chuligánů se domlouvají mobilními telefony nebo přes sociální sítě. Agrese tak bývá odkládána na místa mimo stadiony, mimo dosah bezpečnostních složek. Pro agresí mezi jednotlivými chuligánskými skupinami je typická vendeta. Skupina, která utrpí porážku v bitce, se na další setkání a případnou rvačku lépe připraví a snaží se znepřátelené skupině.

10. Závěr

Ve své práci jsem se zabýval podstatou extremismu a jeho jednotlivými druhy se zaměřením na naši republiku. Obecně je možno konstatovat, že projevy extrémních jedinců jsou většinou, z hlediska stability společnosti a jejích institucí, nezávažné a že pro většinu stabilních společností představuje extremismus okrajový problém. Za nežádoucí jev je však nutné považovat, když veřejnost, nebo alespoň její podstatná část, je k projevům extremismu lhostejná, nebo s ní dokonce sympatizuje. V tomto případě jde o nebezpečný jev, který může vést k sociálním konfliktům a dokonce k politické destabilizaci. V současné době se ovšem můžeme stále častěji setkávat s vyhroceným druhem extremismu, který dříve u nás nebyl tak častý. Jedná se o terorismus, jehož nebezpečí je velmi velké. Jako projevy terorismu z poslední doby mohu uvést především činy islamistických teroristů v evropských zemích – Francie, Německo.

Průvodním jevem extremismu je narůstající násilná a trestná činnost a radikálnější postoje některých skupin obyvatelstva k určitým sociálním skupinám, speciálně pak k občanům s rozdílnou barvou pleti. Demokracie totiž nemá dostatek mechanismů, aby se ubránila těmto projevům, protože jinak by se mohla stát opět diktaturou. Vzniká tak paradoxní stát, kdy principy na kterých je demokratická společnost založena, se obracejí proti ní. Dá se tedy

vyslovit závěr, že extremismu je průvodním jevem demokracie.

Zdroje

- Chmelík, J.: Extremismu a jeho právní a sociologické aspekty. Praha: Linde, 2001. ISBN 80-7201-265-7
- Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbaloví chuligáni. Brno: Barrister, Principal, 2004. ISBN 80-903333-0-3
- Smolík, J.: Subkultury mládeže. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7
- Mareš, M.: Pravicový extremismus a radikalismus v ČR. Brno: Barrister, Principal, 2003. ISBN 80-86598-45-4
- Kasal, J.: Extremismus. Pardubice: Benepal, 2012. neprodejná publikace
CZ.1.07/3.2.13/01.0036 chci pomáhat bez rozdílu aneb jak na sociálně patologické jevy.
- Metodický materiál extremismus. In: cz[online]. Brno: Nejvyšší státní zastupitelství, 2009 [cit. 2016-12-30]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/nsz/soubor.aspx?id=82741>